Eeliyaas — Lakkoofsa Sadii

Beekkamaa haa ta’u

Jeff Pippenger
2023-09-29

> Yeroo aarsaan galgalaa dhihaatutti, Eliyaas raajichi dhihaatee, “Yaa Waaqayyo, Waaqa Abrahaam, Yisihaaq, fi Israa’el, ati Israa’el keessatti Waaqa ta’uu kee, ani immoo garbicha kee ta’uu koo, ani wantoota kana hundumaa dubbii keetiin hojjechuu koo har’a haa beekamu” jedhe. 1 Mootota 18:36.

Nuti akka hiika raajii ta’ee kan Eliyaas agarsiisu adda baafachaa turre. Amaloota sana keessaa tokko, tajaajilli fi ergaan Eliyaas, Yohannis Cuuphaa, fi William Miller meeshaalee murtii akka turanidha. Ergaan isaanii seenaa isaanii tokkoon tokkoon isaanii qoruuf Gooftaa biraa itti fayyadame. Yesus, “Ani utuun hin dhufin ta’ee, Yihuudonni wal-mormitoota sun cubbuu hin qabaatan turan” jedhe.

> Ani ani dhufee isaanitti dubbadhee utuu hin ta’in, cubbuu hin qabaatan turan; amma garuu cubbuu isaanii dhoksuuf sababa hin qaban. Yohannis 15:22.

Hisqi’eel seenaa isaa keessatti Yihuudota falmii xixxiqqoo irratti cichan sanaaf qajeelfama walfakkaataa adda baasa.

> Isaaniin ijoollee finciltootaa fi garaa jajjaboo ta’ani. Ani gara isaanii si erga; atis isaaniin, ‘Akkana jedha Gooftaan Waaqayyo’ jetta. Isaanis, yoo dhaga’an iyyuu yookaan yoo didan iyyuu, (mana fincilaa waan ta’aniif,) garuu raajiin tokko gidduu isaanii akka ture ni beeku. Hisqi’eel 2:4, 5.

Fakkeenyichi Eliyaas kan keessatti gaheen inni akka meeshaa murtiitti qabu ni dabalata.

> “Warri ergamaa ergamaa sadaffaa lallabuu keessatti bobba’an, akkaataa Abbaa Miiler fudhate sanaanuma irratti Caaffata Qulqullaa’oo qorachaa jiru. Kitaaba xinnaa Views of the Prophecies and Prophetic Chronology jedhu keessatti, Abbaa Miiler seera salphaa garuu beekumsaan guutame fi barbaachisaa armaan gadii kana qorannaa fi hiika Macaafa Qulqulluutiif ni kenna:”
>
> “‘1. Jechi tokko tokko mata-duree Macaafa Qulqulluu keessatti dhiyaate irratti bakka fi ulfina isaa sirrii qabaachuu qaba; 2. Caaffanni Qulqullaa’aan hundi barbaachisaa dha, hojii jabaataa fi qorannaa cimaadhaanis hubatamuu ni danda’a; 3. Wanti Caaffata Qulqullaa’oo keessatti mul’ifame kam iyyuu warra amantiidhaan, utuu hin shakkin gaafatan irraa dhokfamee hin turu yookaan hin dhokfamu; 4. Barsiisa amantii hubachuuf, waa’ee mata-duree beekuu barbaaddan sana irratti caaffata hundumaa walitti fidaa; achiis jechi hundi dhiibbaa isaa sirrii haa qabaatu; yoo yaada keessan keessatti wal-faallessuun tokko illee hin jiraanne, dogoggora keessa hin jirtan; 5. Caaffanni Qulqullaa’aan hiikaa ofii isaa ta’uu qaba, sababiin isaa ofuma isaatiif seera waan ta’eef. Yoo ani barsiisaa tokko irratti hirkadhee inni naaf hiiku, inni immoo

hiika isaa tilmaamuudhaan yookaan amantii garee isaa irraa kan ka’e akkas ta’uu akka qabu fedhuudhaan, yookaan ogeessa fakkaachuu barbaaduudhaan hiiku ta’e, yeroo sana tilmaamni isaa, fedhiin isaa, amantiin isaa, yookaan ogummaan isaa seera koo ta’a; Macaafni Qulqulluun immoo miti.’”

“Kan armaan olii kutaa seerota kanaa keessaa qooda tokko dha; nutis qorannaa Macaafa Qulqulluu keenya keessatti hundi keenya qajeelfamoota ibsaman kanaaf xiyyeeffannaa kennuun gaarii nuuf ta’a.

“Amanamummaan dhugaan Caaffata Qulqullaa’oo irratti hundaa’a; garuu Seexanni Caaffata Qulqullaa’oo jallisuu fi dogoggora galchuuf mala hedduu fayyadama; kanaafuu, namni wanta isaan dhugumaan barsiisan beekuu yoo barbaade, of-eeggannoon guddaan barbaachisaadha. Gowwoomsaa gurguddoo yeroo kana keessaa tokko, miira irratti baay’ee xiyyeeffachuu fi, Dubbiin Waaqayyoo ifaan ifatti dubbatu sun miira wajjin waan wal hin simneef, isa tuffatanii utuu jiranuu amanamummaa ofiin qabna jechuun dha. Namoonni baay’een amantii isaanii irratti bu’uura tokkollee hin qaban yoo ta’e, miira qofa qabu. Amantiin isaanii kaka’umsa keessatti dhaabbata; yeroo sun dhaabatu, amantiin isaanii ni bada. Miirri qamadii irraa haftee ta’uu danda’a; garuu Dubbiin Waaqayyoo qamadii dha. Akkasumas, “Maaqaan,” jechuun raajichi, “hafteen qamadii wajjin maal qaba?””

“Namni ifa isaaf hin qabneef, ifa fi beekumsa isaan yoomiyyuu hin qabne, argachuus hin dandeenyeef hin faradaman. Garuu baay’een isaanii dhugaa ergamtoonni Kiristoos itti dhiheessanef ajajamuudhaaf ni didu; sababni isaa isaan safartuu addunyaatiin of walsimsiisuu waan barbaadaniifi; dhugaan hubannoo isaanii bira ga’e, ifni lubbuu isaanii keessatti ibse, Guyyaa Murtiitti isaanitti farada ta’a. Guyyoota dhumaa kana keessatti ifa bara hundumaa keessa ibsaa ture walitti qabamee qabna; kanaafis akkuma kanaan wal-qixa itti gaafatamummaan nurra jiraata. Karaan qulqullummaa addunyaa wajjin sadarkaa tokko irratti miti; inni karaa ol kaafame dha. Yoo karaa kana keessa deemne, yoo karaa ajajawwan Gooftaa keessa fiigne, akka, ‘karaan warra qajeelotaa akka ifa ibsuu ti, inni hamma guyyaa guutuutti caalaatti ibsaa deema’ jedhu argina.” Review and Herald, November 25, 1884.

ഞങ്ങൾ “ഒരിക്കലും കൈവശമില്ലാത്തതും,” “നേടിക്കൊള്ളുവാൻ കഴിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നതുമായ” “വെളിച്ചവും അറിവും അനുസരിക്കാതിരുന്നതിനാൽ ശിക്ഷിക്കപ്പെടുന്നില്ല.” ഈ പ്രസ്താവനയിലെ പ്രധാന ഘടകം “നേടിക്കൊള്ളുവാൻ കഴിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നതു” എന്ന പ്രയോഗമാണ്. ഏലീയാവും, യോഹന്നാനും, മില്ലറും തങ്ങളുടേതായ തലമുറകൾക്കായി കൈവരിക്കാവുന്ന വെളിച്ചത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. അവരുടെ സന്ദേശത്തിന്റെ സാന്നിധ്യം, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ നിയമപരമായി “plausible deniability” എന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്നതിന്റെ മറവിയെ നീക്കിക്കളഞ്ഞു. ഏതു തലമുറയിലായാലും പ്രത്യക്ഷമാകുന്ന ഏലീയാവിന്റെ സന്ദേശം ഏതു “plausible deniability”യും നീക്കിക്കളയുന്നു; അങ്ങനെ അന്നത്തെ വെളിച്ചം പ്രസ്തുതമാകുമ്പോൾ, ആ വെളിച്ചത്തോടുള്ള ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ മുഴുവൻ തലമുറയെയും ബാധ്യസ്ഥരാക്കുന്നു.

> “Obboleessi koo yeroo tokko akka inni waa’ee barsiisa nuti qabnu sana ilaalchisee waan tokko illee dhaga’uu hin barbaanne dubbate; akka inni amansiifamu sodaatee ture. Inni walga’iiwwanitti hin dhufu ture, yookaan barsiisota dhaggeeffachaa hin turre; garuu boodarra akka inni waan sana dhaga’ee ta’eetti ofii isaa yakka-qabeessa ta’uu isaa arge jechuun ibse. Waaqayyo dhugaa beekuu isaaf carraa kenne ture, Innis carraa sanaaf isa itti gaafatamaa ni godha ture. Nuyi keessaa baay’een barsiisota amma irratti mari’atamaa jiran irratti dursee mormii qabu. Isaan dhaga’uuf hin dhufan, tasgabbiidhaan qorachuufis hin fedhan; garuu mormii isaanii dukkana keessatti dhi’eessu. Iddoo isaanii irratti guutummaatti gammadu. ‘Ati, Ani sooressa dha, qabeenyaan badhaadheera, waan tokkos hin barbaadu jetta; garuu ati hiyyeessa, gadadoodhaa, harka qalleessa, jaamaa fi qullaa akka taate hin beektu; ati akka sooressa taatuuf warqee ibiddaan qoratame na irraa bitadhu; akka uffatamtuufis uffata adii bitadhu, akka qaaniin qullummaa keetii hin mul’anneef; akka argitus ija kee qoricha ijaatiin dibadhu. Ani warra ani jaalladhu hundumaa nan ifadha, nan adabas; kanaaf hinaaffaadhaan guutami, qalbii jijjiirradhu’ (Mul’ata 3:17–19).”

> “**This scripture applies to those who live under the sound of the message, but who will not come to hear it.** How do you know but that **the Lord is giving fresh evidences of His truth, placing it in a new setting, that the way of the Lord may be prepared**? What plans have you been laying that new light may be infused through the ranks of God’s people? What evidence have you that God has not sent light to His children? All self-sufficiency, egotism, and pride of opinion must be put away. We must come to the feet of Jesus, and learn of Him who is meek and lowly of heart. Jesus did not teach His disciples as the rabbis taught theirs. Many of the Jews came and listened as Christ revealed the mysteries of salvation, but they came not to learn; they came to criticize, to catch Him in some inconsistency, that they might have something with which to prejudice the people. They were content with their knowledge, but the children of God must know the voice of the True Shepherd. Is not this a time when it would be highly proper to fast and pray before God? We are in danger of variance, in danger of taking sides on a controverted point; and should we not seek God in earnestness, with humiliation of soul, that we may know **what is truth**?” *Selected Messages*, book 1, 413.

Warri Elijaahii bakka bu’an adeemsa qulqulleessuu isa ergamaa kakuu mana qulqullummaa qulqulleessuuf karaa qopheessu keessatti meeshaalee murtii ti. Hojii mana qulqullummaa qulqulleessuu raawwachiisuu keessatti ifni dhugaa yeroo ammaa mul’ifama. Utuu inni hin mul’ifamin, warri Kiristoos qulqulleessuuf barbaadaa turee fi jiru uffata isaanii Laawodiiqeyaa kan of gowwoomsuu qabatanii turan. Elijaahiin tajaajila dhugaa akka meeshaa murtiitti dhiheessu agarsiisa. Kanaafuu, warri ergaa Yohaannis Cuuphaa didan barsiisa Yesus irraa fayyadamuu akka hin dandeenye nutti himameera.

> “Gara lammata ka duraa Kristositti deebi’ee akka ilaalu nan agarsiifame. Yohannis karaa Yesus qopheessuuf hafuuraa fi humna Eliyaasiin ergame. Warri dhugaa ba’umsa Yohannisiin didan barsiisa Yesusiinis hin fayyadamne.” Early Writings, 258.

Seenaa raajii seenaa keessatti qulqulleessuu saba Waaqayyoo fakkeenyan agarsiisan keessatti, ergaan dhugaa yeroo ammaa kan banamee mul’atu jira; inni dhaloota kanaaf dukkana yookaan ifa

filachuu irratti itti gaafatamummaa kaa’a.

> Garuu ati, yaa Daani'el, dubbii kana cufi, kitaabas hamma yeroo dhumaatti chaappessi; namoonni baay’een asii fi achi ni fiigu, beekumsis ni baay’ata…. Innis akkana jedhe, “Karaa kee qabadhu, yaa Daani'el; dubbichi hamma yeroo dhumaatti cufamee fi chaappaa’ee jira. Baay’een ni qulqulleeffamu, ni adii ta’u, ni qorama; warri hamaan garuu hamminaan ni hojjetu; hamoota keessaa tokko illee hin hubatu; warri ogeeyyiin garuu ni hubatu.” Daani'el 12:4, 9, 10.

Warri akka ergaa Eliyaas dhaloota isaanii bakka bu’an, Kristosiin akka ergamoota Isaa ta’anii fi akka meeshaalee murtiitti itti fayyadamuuf ni beekamu. Kana Eliyaas yeroo, “har’a akka ati Israa’el keessatti Waaqayyo taate, ani immoo garbicha kee akka ta’e, akkasumas wantoota kana hunda akka dubbii keetiin godhe haa beekamu” jedhe, adda baasuudhaan ibsaa ture.

Dhugaan kun akkasumas Yesus waa’ee Yohannis Cuuphaa irratti ibsameera.

> Isaanis immoo utuu deeman, Yesuus waa’ee Yohannis jedhuu uummata baay’eetti dubbachuu jalqabe; “Maal arguuf gara lafa onaa baatan? Shumburaa qilleensaan raafamu moo? Garuu maal arguuf baatan ree? Nama uffata lallaafaa uffate moo? Kunoo, warri uffata lallaafaa uffatan manneen mootota keessa jiru. Garuu maal arguuf baatan ree? Raajii moo? Eeyyee, isinittan jedhu, inni raajii caala. Inni isa waa’een isaa barreeffame sana; ‘Kunoo, ani ergamaa koo fuula kee dura nan erga; inni karaa kee si dura ni qopheessa.’ Maatewos 11:7–10.

Yohaannis raajii dubbatu qofa caalaa ture; inni mi’a murtii ture, tajaajilli isaas dhaloota isaatti beekamtii argate; isaan isa arguuf gara lafa onaa ba’anii turan; akkuma Israa’el hundinuu ajaja Ahaabitiin gara Qarmeloos dhufe sana. Wiiliyaam Miiler beekumsa dabalachaa deemu kan bara 1798 keessatti hiikamee hubate. Inni warra beekumsi dabalaa dhufuun Dubbii Waaqayyoo keessatti asii fi achi deddeebi’an bakka bu’e. Ergaan isaa yeroo raajii irratti hundaa’e; bara 1840 keessattis ergamni fi tajaajilli isaa haala akkasii tokkoon dhaloota isaa keessatti kaa’ame, akka addunyaan Pirootestaantii guutuun malleen isaa hojjetaa akka ta’e ilaaluuf eegu. Yommuu inni mirkanaa’e, ergaan isaa addunyaa mara keessa geeffame.

> “Bara 1840 keessa raawwatamuun raajii kan biraa guddaan nama dinqisiisu fedhii bal’aa kakaase. Waggaa lama kanaan dura, Josiah Litch, tajaajiltoota duraa dhufaatii lammaffaa lallaban keessaa tokko, ibsa Mul’ata 9 irratti hundaa’e maxxanse; achitti kufaatii Impaayera Otomaan dursee dubbate. Akka shallaggii isaatti, humni kun akka diigamuuf ture... gaafa Hagayya 11, 1840, yeroo humni Otomaan Konistaantinoopili keessatti akka caccabu eegamu. Kanaas, ani akka akkas ta’u ni argama jedheen amana.”

> “Yeroo sirriitti ibsame sanatti, Turkiin karaa ergamtoota isheetiin eegumsa humnoota hidhata mootummaawwan Awurooppaa fudhatte; akkasumas ofii ishee to’annoo saboota Kiristaanaa jala galchite. Taateen sun raajii sana guutummaatti raawwatte. Yommuu kun beekame, namoonni baay’een sirrii ta’uu qajeelchawwan hiikkaa raajii Millerii fi warra isa wajjin turaniin fudhatamanitti amanan; sochiisa dhufaatii irratti immoo kaka’umsi dinqisiisaan ni kenname. Namoonni barumsa qabanii fi sadarkaa ol’aanaa qaban, ilaalcha isaa lallabuu fi

> maxxansuu keessatti Miller wajjin tokko ta’an; hojii sunis bara 1840 irraa jalqabee hanga 1844tti saffisaan babal’ate.” The Great Controversy, 334, 335.

“1840 irraa 1844” seenaan “dhaadannoowwan torbaa” Mul’ata boqonnaa kudhanii agarsiisudha. Seenaa sana keessatti adeemsi qulqulleessuu, kan Miilkiyaas boqonnaa sadii keessatti fakkeeffamee fi qulqulleessuu mana qulqullummaa lama kan Kiristoosiin mul’ifame, jalqabame. Adeemsi qulqulleessuu sun adeemsa qorumsa tartiibaan adeemu ture; innis hubannoo Miilar waa’ee qajeelfama guyyaa tokko waggaa tokkoo irratti hundaa’e. Warri ergaa Eliyaas bakka bu’an, karaa ergamaan kakuu gara mana qulqullummaa Isaaatti tasumaa dhufuuf qopheessu; isaanis mallattoo meeshaa murtii, isa ergamaan kakuu warra ifa irra dukkana filatan keessaa qulqulleessuuf itti fayyadamu, ta’u.

> Ani dhuguma bishaaniin gara qalbii jijjiirrannaatti isin cuupha; inni garuu ana booddee dhufu ana caalaa humna qabeessa, kan kophee isaa baadhachuuf illee ani hin malle; inni Hafuura Qulqulluudhaanii fi ibiddaan isin cuupha. Manni qilleensaa isaa harka isaa keessa jira; iddoon itti midhaan itti oofu guutummaatti ni qulqulleessa; qamadii isaa gootara keessa walitti ni qaba; habaqii garuu ibidda hin dhaamneen ni guba. Maatewos 3:11, 12.

Bara Kiristoos yeroo Yohannis 6:66 keessatti ibsame sana, yeroo kam iyyuu caalaa bartoota isaa baay’ee dhabe. Kitaaba *The Desire of Ages* keessatti, bakka kutaan Yohannis kana irratti ibsamu, mala hojii raajii hojiirra oolchuudhuma sababa bartoonni sun itti deeman ture. Isaan wanti hiika qabeessa ta’e akka wanta hafuuraa bakka bu’u hubachuu hin dandeenye; akkasumas akka ergamaa Phaawulos jedhuutti, wanti hiika qabeessa ta’e wanta hafuuraa dura dhufa.

> Kanaaf akkas jedhamee barreeffameera, “Namichi duraa Aadam lubbuu jiraataa ta’e; Aadam inni dhumaa immoo hafuura jireenya kennu ta’e.” Haa ta’u malee, inni hafuuraa ta’e dura miti, inni uumamaatiin ta’eetu dura; isa booddees inni hafuuraa ta’e. 1 Qorontos 15:45, 46.

Yihudoonni fedhii dhabanii fi kanaafis hin dandeenye ta’anii, yeroo Kiristoos inni ofii isaa buddeena samii nyaatamuu qabu akka ta’e ibsetti isa hubachuu didan. Aadaa fi duudhaaleen mala hojii Kiristoos mataan isaa raawwate sana irratti aangoo olaantummaa fudhatan. Seenaa kana ilaalchisee Obboleettii Waayit akkana jechuun galmeessite:

> “Duubbee amantii dhabu isaanii ifatti isaanitti himameen bartoonni kun caalaatti Yesuus irraa fagaatan. Isaan baay’ee aaran; Fayyisaa madeessuu fi hammina Fariisotaa gammachiisuufis isa irraa garagalan, isa tuffiidhaan dhiisanii deeman. Filannoo isaanii godhatanii turan; hafuura malee bifa, qola keessaa midhaan malee qabatanii turan. Murtoon isaanii sana booddee deebi’ee hin jijjiiramne; sababni isaas, isaan kana irraa kaasee Yesuus wajjin deemuudhaan hin itti fufne.”
>
> “‘Qoodi isaa harka Isaa keessa jira, oobdii Isaas guutumaan guutuutti qulqulleessa, qamadii Isaas gootara keessa walitti qaba.’ Maatewos 3:12. Kun yeroo qulqulleessuu keessaa isa tokko ture. Jechoota dhugaatiin caffeen qamadii irraa addaan baafamaa ture. Sababii isaan iftoo of-jajuu fi of-qajeelummaa isaanii keessatti ceepha’uu fudhachuuf baay’ee dadhaboo turaniif, akkasumas jireenya gad of qabu fudhachuuf addunyaa jaallachuu isaaniif, namoonni baay’een

> Yesus irraa garagalan. Har’as namoonni baay’een wantuma kana hojjechaa jiru. Lubbuun har’a akkuma bartoonni sana mana sagadaa Qifirnaahom keessatti qoraman qoratamti. Yommuu dhugaan garaa isaanii keessatti seenu, jireenyi isaanii fedha Waaqayyoo wajjin akka wal hin simne ni argu. Isaan keessatti jijjiiramni guutuun akka barbaachisu ni hubatu; garuu hojii of-ganuu sana fudhatanii hojjechuuf fedhii hin qaban. Kanaafuu, yommuu cubbuun isaanii saaxilamu ni aaruu. Akkuma bartoonni Yesus irraa deeman gungumanii, ‘Kun dubbii ulfaataa dha; eenyutu isa dhaga’uu danda’a?’ jedhanii, isaanis mufatanii ni deemu.” The Desire of Ages, 392.

Ergamtuu kakuu Maalaakiin dubbatee dhaabate sun, ilmaan Leewwii ibiddaan qulqulleessa. Inni oobdii isaa guutumaan guutuutti qulqulleessa; qamadii keessaa buqqee addaan baasa. Hojii kanais marfamtuudhaan raawwata. Marfamtuun sun isa addaan baasuu raawwachiisu dha; marfamtuun sunis dhugaa yeroo ammaa seenaa tokkoon tokkoon isaa keessatti, yeroo Inni ilmaan Leewwii qulqulleessu, dhaamsa ta’e dha. Marfamtuun sun ergaa Eliyaasii fi ergamtoota isaa ti; isaanis meeshaa murtii bakka bu’u.

> Kunoo, ani ergamaa koo nan erga; inni karaa ana dura qopheessa; Gooftaan isin barbaaddan immoo akkuma tasaa gara mana qulqullummaa isaatti ni dhufa; inni, ergamaan mootummaa kakuu, isa isin itti gammaddan sanaa, kunoo, ni dhufa, jedha Waaqayyo Gooftaan maccaa. Garuu guyyaa dhufaatii isaa eenyutu danda’a obsuu? Yommuu inni mul’atu hoo eenyutu dhaabbachuu danda’a? Inni ibidda nama baqsu fakkaataatii, akka saamunaa warra huccuu miiccaniittis fakkaata. Inni akkuma nama meetii baqsee qulqulleessuutti taa’ee ni baqsa, ni qulqulleessa; ilmaan Lewwiis ni qulqulleessa; akka warqee fi meetiitti isaan ni calalaqa, isaanis qajeelummaadhaan aarsaa Waaqayyoof akka dhi’eessaniif. Sana booda aarsaan Yihudaa fi Yerusaalem akka bara durii, akka waggoota darbanitti, Waaqayyo duratti jaallatamaa ni ta’a. Milkiyaas 3:1–4.

The one who comes after John the Baptist is He who purges His floor with a fan, and is like a refiner’s fire. The purification process is accomplished by the messenger of the covenant, and therefore identifies a history where the Lord is entering into covenant with a new chosen covenant people. When ancient Israel was delivered from the slavery of Egypt, a theme of that sacred history was the issue of the “firstborn.” Whether it was the death of Egypt’s firstborn, or God’s identification of Israel as His firstborn.

> Ati immoo Phara’ooniidhaan ni jetta, Akkana jedha Waaqayyo: Israa’el ilma koo dha, ilma koo angafaa illee. Ani immoo sitti nan jedhu, Ilmi koo akka ana tajaajiluuf isa gad dhiisi; yoo isa gad dhiisuu didde garuu, kunoo, ani ilma kee, ilma kee angafaa illee, nan ajjeesa. Ba’uu 4:22, 23.

Yeroo Waaqayyo yeroo Israa’el warra Gibxii keessaa baasuudhaan isaan wajjin kakuu seene keessatti, karoora waaqayyoo keessaa tokko ilmaan angafaa gosoota hunda keessaa hojii lubummaa irratti akka addaan qulqulleeffamanii kennaman ture. Garuu yeroo fincila jabbii warqee sanaatti, warri Musee cinaa dhaabatan keessaa qooda kan fudhate gosa Lewwii qofa ture. Amanamummaa isaanii irraa kan ka’e, Waaqayyo karoora Isaa isa ilma angafaa tokkoon tokkoon gosa hundaa keessaa lubummaadhaaf akka kennamu jedhu diige; gosoota kaan irra darbee, mirga

lubummaa addaa qofa gosa Lewwiitiif kenne. Yeroo ergamaan kakuu ilmaan Lewwii qulqulleessu, inni seenaa keessatti saba kakuu duraanii tokko keessaa kaafamee, saba kakuu haaraa tokko dhaabamu agarsiisa. Kun dhimma Yohannis Cuuphaa, warra Milleriitii wajjin ta’eera; akkasumas warra dhibba tokkoo fi afurtamii afur kumaa wajjin ni ta’a. Bara 1840 irraa eegalee hanga 1844tti, adeemsi qulqulleessuu tokko dhimma qormaataa ergaa raajii William Milleritti kennameen jalqabame. Innis Gooftaan guyyaa Onkoloolessa 22, 1844tti mana qulqullummaa Isaa duratti akka tasaa dhufuuf geesse; garuu adeemsi qulqulleessuu sun hamma bara 1863tti xumuramee hin turre.

> “Raajii Daani’el 8:14, ‘Hanga guyyoota kuma lamaa fi dhibba sadii; achiis qulqulluun ni qulqulloof’a,’ jedhus, akkasumas ergaa ergamaa jalqabaa, ‘Waaqayyoon sodaadhaa, ulfinas isaaf kennaa; yeroo firdii isaa ga’eera,’ jedhus, tajaajila Kiristoos iddoo hundumaa irra caalaa qulqulluu keessatti raawwatu, firdii qorannoo, agarsiisu turan malee, dhufaatii Kiristoos ummata isaa furuufii fi hamoota balleessuuf miti. Dogoggorri sun lakkoobsa yeroo raajii keessatti hin turre; garuu wanta dhuma guyyoota 2300tti ta’uu qabu keessatti ture. Dogoggora kanaan warri amanan abdii isaanii kufuu irraa gadda guddaa keessa darbanii turan; ta’us, wanti raajiidhaan duraan dubbatame hundi, fi wanti isaan irratti hundaa’uun jedhuu qajeelfama Caaffata Qulqullaa’oo irraa eeguu danda’an hundi, raawwatamee ture. Yeroo isaanii abdii isaanii kufuu irratti boo’anii gaddan sanauma keessatti, wanti ergaadhaan duraan dubbatame, kan Gooftaan mul’atee tajaajiltoota isaatiif mindaa kennuu isaa dura dirqamee raawwatamuu qabu, ni ta’e.”

> “Kiristo akkuma isaan eeganitti gara lafaatti utuu hin dhufin, akkuma fakkeenya keessatti dursamee agarsiifametti gara iddoo isa hundumaa caalaa qulqulluu mana qulqullummaa Waaqayyoo isa samii keessa jiru dhufe. Innis yeroo kana gara Isa Guyyoota Durii jedhamutti akka dhufu raajii Daani’eeliin akkana jechuun ibsameera: ‘Ani mul’ata halkan keessaatti arge; kunoo, akka Ilma namaa tokkootti kan fakkaatu duumessa samii wajjin dhufe, dhufees’—gara lafaatti miti—’gara Isa Guyyoota Durii dhufe, isaanis Isa fuula Isaa duratti dhi’eessan.’ Daani’eel 7:13.”

> “ଏହି ଆଗମନ ବିଷୟରେ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ବକ୍ତା ମଲାଖି ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ କହିଛନ୍ତି: ‘ତୁମେ ଯାହାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛ, ସେହି ପ୍ରଭୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ମନ୍ଦିରକୁ ଆସିବେ; ଏବଂ ଯାହାଙ୍କୁ ତୁମେ ଆନନ୍ଦ କରୁଛ, ସେହି ଚୁକ୍ତିର ଦୂତକୁ ଦେଖ, ସେ ଆସିବେ, ସେନାବଳର ପ୍ରଭୁ ଏହା କହୁଛନ୍ତି।’ ମଲାଖି 3:1. ପ୍ରଭୁଙ୍କର ତାଙ୍କର ମନ୍ଦିରକୁ ଆଗମନ ତାଙ୍କ ଜନଙ୍କ ପାଇଁ ହଠାତ୍ ଏବଂ ଅପେକ୍ଷାତୀତ ଥିଲା। ସେମାନେ ସେଠାରେ ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁନଥିଲେ। ସେମାନେ ଆଶା କରୁଥିଲେ ଯେ ସେ ପୃଥିବୀକୁ ଆସିବେ, ‘ଦହନଶୀଳ ଅଗ୍ନିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶୋଧ ଦେବା ପାଇଁ, ଯେମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ସୁସମାଚାରକୁ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ।’ 2 ଥେସଲନୀକୀୟ 1:8.”

> “Но ард түмэн Эзэнтэйгээ уулзахад хараахан бэлэн болоогүй байв. Тэдний төлөө гүйцэлдүүлэх ёстой бэлтгэлийн ажил үлдсэн байлаа. Тэдэнд гэрэл өгөгдөж, тэнгэр дэх Бурханы сүм рүү оюун бодлыг нь чиглүүлэх ёстой байв; мөн тэд итгэлээр Өөрийн Тэргүүн Тахилчийг тэндэх үйлчлэлд нь даган явахын хэрээр шинэ үүргүүд илчлэгдэх байлаа. Сүмд сэрэмжлүүлэг ба сургамжийн өөр нэгэн мэдээ өгөх ёстой байв.

> “Akkas jedha raajichi ni dubbata: ‘Guyyaa dhufaatii Isaa eenyutu danda’a dhaabbachuu? Inni

yommuu mul’atutti eenyutu dhaabachuu danda’a? Inni ibidda warqee baafachuu qulqulleessitu fakkaata, saaphana namni uffata miiccatuus fakkaata; innis akka nama meetii baafatee qulqulleessuutti taa’ee, ilmaan Leewwii ni qulqulleessa; akka warqee fi meetiitti isaan ni miica, isaanis qajeelummaadhaan Waaqayyoof aarsaa akka dhi’eessaniif.’ Miilkiyaas 3:2, 3. Warri yeroo kadhannaan araarsaa Kiristoos mana qulqullummaa olii keessatti dhaabatu lafarratti jiraatan, araarsituu malee fuula Waaqa qulqulluu duratti dhaabbachuu qabu. Uffanni isaanii xurii hin qabne ta’uu qaba; amala isaanii dhiiga facaasamuutiin cubbuurraa qulqulleeffamuu qaba. Ayyaana Waaqayyootiinii fi carraaqqii isaanii cimaadhaan isaan loltoota hamminaa irratti mo’attoota ta’uu qabu. Utuu murtiin qorannoodhaan geggeeffamu samii keessatti adeemsifamaa jiruu, utuu cubbuun amantoota qalbii jijjiirratanii mana qulqullummaa keessaa haqamaa jiruu, hojii addaa qulqulleessuu, cubbuu keessaa baasuu, saba Waaqayyoo gidduutti lafarra jiraachuu qaba. Hojiin kun ergaawwan Mul’ata 14 keessatti caalaatti ifaan dhihaateera.”

“Yommuu hojii kun raawwatame, hordoftoonni Kiristoos mul’ata Isaaaf qophaa’oo ni ta’u. ‘Achi booddee aarsaan Yihudaa fi Yerusaalem akka bara durii, akka waggoota jalqabaattis, Waaqayyo duratti jaalatamaa ni ta’a.’ Milkiyaas 3:4. Yommus waldoon gooftaan keenya yeroo dhufaatii Isaatti ofitti fudhatu sun, ‘waldaa ulfina qabeessa, xurii yookaan wrinkilii hin qabne, yookaan waan akkasii tokkollee hin qabne’ ni taati.” Efesoon 5:27. “Yommus isheen akka barii keessaa baatuutti mul’atti, ji’a fakkaattee bareedduu, aduu fakkaattee iftu, akkuma loltoota alaabaa qabanitti sodaachiftuu ni taati.” Weedduu Weeddotaa 6:10.

“Gooftaan gara mana qulqullummaa Isaa dhufuu Isaa malees, Miilkiyaas dhufaatii Isaa isa lammaffaa, jechuunis, murtii raawwachuuf dhufuu Isaa, dubbii kanaan dursee dubbate: ‘Ani murtiidhaaf isinitti nan dhi’aadha; warra falfaltoota irratti, warra ejjitoota irratti, warra sobaan kakatan irratti, warra mindaa hojjetaa isaa irraa ukkaamsan irratti, haadha hiyyeessaa fi ijoollee abbaa hin qabne cunqursan irratti, warra alagaa mirga isaa irraa jal’isan irratti, warra Ana hin sodaanne irratti immoo dhugaa baatuu saffisaa nan ta’a, jedha Waaqayyo Gooftaan maccaa.’ Miilkiyaas 3:5. Yihuudaanis yeroo akkana jedhu, akkaatauma sanatti isauma haala sana caqasa: ‘Kunoo, Gooftaan qulqulloota Isaa kumaatama kudhan wajjin dhufa, hundumaa irratti murtii raawwachuuf, warra isaanii keessaa Waaqayyo malee jiraatan hundumaa hojii isaanii isa Waaqayyo malee ta’e hundaaf ifatti adabuuf.’ Yihuudaa 14, 15. Dhufaatin kun, akkasumas dhufaatin Gooftaa gara mana qulqullummaa Isaa dhufuu Isaas, ta’eewwan adda addaa fi wal irraa citanii dha.”

“ክርስቶስ እንደ ሊቀ ካህናታችን መቅደሱን ለማንጻት ወደ እጅግ ቅዱስ ስፍራ መምጣቱ፣ በዳንኤል 8፥14 የተገለጠው፤ የሰው ልጅ ወደ ዘመናት ጥንታዊው መምጣቱ፣ በዳንኤል 7፥13 እንደተቀረበው፤ እንዲሁም በሚልክያስ አስቀድሞ የተነገረው የጌታ ወደ ቤተ መቅደሱ መምጣት፣ ሁሉም የአንድ ክስተት መግለጫዎች ናቸው፤ ይህም ደግሞ ክርስቶስ በማቴዎስ 25 በአሥሩ ደናግል ምሳሌ እንደገለጸው የሙሽራው ወደ ሰርግ መምጣት በሚያመለክተው መልኩ ተወክሏል።” ታላቁ ተጋድሎ፣ 424–426።

Keeyyata xumuraa keessatti “dhufaatiiwwan” afur eeramaniiru; isaan hundinuus dhufaatii tokko qofa karaa fakkeenya adda addaa afuriin agarsiifame dha. “Dhufaatii” sana keessaa tokko fakkeenya dubarran kudhanii ti.

> “Ani yeroo baay’ee gara fakkeenya durba kudhanii, keessaa shan isaanii ogeeyyii, shan immoo gowwoota ta’anitti ni qajeelfama. Fakkeenyi kun qubee isaatiin guutummaatti raawwatameera, akkasumas ni raawwatama; yeroo kanaaf hojii addaa qaba; ergaa ergamaa sadaffaatti fakkaatee, raawwatameera, akkasumas hanga dhuma baraatti dhugaa yeroo ammaa ta’ee itti fufa.” Review and Herald, Hagayya 19, 1890.

Yoo “dhufaati” afran sun “ibsa taateewwan isa tokkichaa” yoo ta’an, yeroo sanatti “dhufaati” afran sun kanneen jalqaba Adventismii keessatti sochii Millerite keessatti raawwataman, dhuma Adventismii irratti sochii Eliyaas keessatti irra deebi’anii “xalayaa isaatiin guutummaatti” “ni raawwatamu.”

Wiliyaam Miilarii fi Miilaarayitoonni ergamtoota ergaa ergamaa tokkoffaa turan; akkasumas kutaa Early Writings keessaa yeroo dhiyoo caqasne keessatti, ergaan ergamaa tokkoffaa amala Yohaannis Cuuphaa wajjin wal fakkaatu guutummaatti qaba ture. Nuti kutaa jedhu caqasneerra: warri ergaa Yohaannis Cuuphaa didan barsiisa Yesuus irraa fayyadamuu hin dandeenye. Inniis keeyyata itti aanu keessatti akkana jette: “Warri ergaa jalqabaa didan isa lammaffaa irraa fayyadamuu hin dandeenye; akkasumas iyyi walakkaa halkan keessaa, kan Yesuus wajjin amantiidhaan gara iddoo hundumaa irra caalaa qulqulluutti mana qulqullummaa samii keessaa akka seenan isaaniif qopheessu, irraa illee hin fayyadamne.” Wiliyaam Miilarii fi Yohaannis Cuuphaan lamaan isaanii iyyuu meeshaalee murtii bakka bu’u.

Isaan keessaa tokko illee utuu hin mul’atin, dhaloota isaanii keessaa tokkollee ifa diduu isaaniitiif gaafatamoo hin ta’an ture. Waaqayyo ergamoota lamaan sana fayyadamee uffata cubbuu Laa’odiiqeeyaa irraa mulquudhaan, akkasumas saba filatamaa duraanii sana keessaa qullummaa Laa’odiiqeeyaa isaanii mul’ise; ergaa tokko dhiheessuudhaanis, inni fudhatamus ta’e didamus, murtiidhaaf akka mallattoo raajichi isaan gidduu tureetti itti fayyadame. Seenaan bara 1840 irraa kaasee hamma 1844tti jiru ibidda aarsaa Eliyaas irratti Tulluu Qarmelos irraa bu’eetiin fakkeenfame. Raajiin dhugaan raajota sobaa irraa adda baafamee ture.

Amma amma nuti hojii qulqulleessuu isa Onkoloolessa 22, 1844 booddee itti fufe ibsuuf qabnu irra geenyeerra. Obboleettii White akka ibsiteetti, Onkoloolessa 22, 1844 booddee, “ummanni Gooftaa isaanii waliin wal arguuf amma iyyuu qophaa’aa hin turre. Hojiin qophii isaanii irratti raawwatamuu qabu amma iyyuu ture. Sammuun isaanii mana qulqullummaa Waaqayyoo isa samii keessa jirutti akka qajeelfamu ifni kennamuu qaba ture; isaanis akkuma amantiidhaan Luba Ol Aanaa isaanii tajaajila Inni achi keessatti raawwatu keessatti hordofaniin, dirqamoonni haaraan isaanii irratti mul’ifamu turan. Ergaan akeekkachiisummaa fi barsiisaa biraas waldaaaf kennamuu qaba ture.”

Yeroo Adventizimni “yeroo torba” Leewwota digdamii jaha keessaa, isa Daanyel “kakuu” Musee jedhee waame, didetti, adeemsi qulqulleessuu hojii isaanii jalqabaa kan dhugaa banuu murtii wajjin walqabatan hubachuu isaanii sanaa booddees itti fufuu isaa beekuu danda’an dhabani.

We will address the continued purification process in the next article, and begin to align the horn of true Protestantism that Millerite Adventism received in the 1840’s with the horn of Republicanism.